

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 15 juni 2011

Mål nr

B 2513-09

KLAGANDE

RJ

Ombud och offentlig försvarare: Advokat ZH

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Vårdslöshet i trafik m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom 2009-04-28 i mål B 3434-08

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens domslut på så sätt att åtalet ogillas och RJ befrias från skyldigheten att betala avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

RJ tillerkänns ersättning av allmänna medel för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 2 952 kr samt för inställesekostnader i Högsta domstolen med € 180 avseende resekostnad och 120 kr avseende traktamente och i hovrätten med € 260 avseende båtresa, 1 932 kr avseende bilresa och 180 kr avseende traktamente.

För försvaret av RJ i Högsta domstolen tillerkänns ZH ersättning av allmänna medel med 38 466 kr. Denna kostnad ska stanna på staten. Av beloppet avser 16 032 kr arbete, 9 630 kr tidsspillan, 5 111 kr utlägg och 7 693 kr mervärdes-skatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

RJ har yrkat i första hand att åtalet ogillas och i andra hand att påföljden lindras.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

1. För vårdslöshet i trafik döms vägtrafikanter som i väsentlig mån brister i den omsorg och varsamhet som till förekommande av trafikolycka betingas av omständigheterna, se 1 § första stycket lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott. Lagstiftarens avsikt med rekvisitet att vägtrafikanten ska ha brustit i omsorg och varsamhet i väsentlig mån är att ansvar för vårdslöshet i trafik ska förbehållas sådana beteenden i trafiken som är att beteckna som vårdslösa i egentlig mening. Till bestämmelsens tillämpningsområde ska hänföras främst sådana fall där trafikanten gjort sig skyldig till ett medvetet risktagande eller annan allvarlig oaktsamhet, och från det straffbara området är avsett att undantas fall där en trafikolycka inträffat på grund av en felbedömning eller tillfällig ouppmärksamhet hos en förare av ett motorfordon. (Se prop. 1994/95:23 s. 57 ff. och 122.)
2. För vållande till annans död döms den som av oaktsamhet orsakar annans död, se 3 kap. 7 § första stycket brottsbalken. Beträffande oaktsamheten föreskrivs inte att den ska vara kvalificerad på något sätt.
3. I målet är utrett att RJ påbörjade en vänstersväng med sin lastbil över den motsatta körbanan och att en mötande personbil, som körde i uppseendeväckande hög hastighet, kolliderade med lastbilen, varvid personbilens förare avled.
4. RJ har uppgett att han, innan han började svänga, såg framåt på den motsatta körbanan och till vänster på den väg där han skulle köra in,

varvid han inte upptäckte någon trafik, samt att han därefter såg framåt efter det att han börjat svänga och först då upptäckte den mötande bilen.

5. Riksåklagaren har ifrågasatt om inte RJ upptäckte eller i vart fall borde ha upptäckt den mötande bilen när han såg framåt före svängen. Han har gjort gällande att det under alla förhållanden var försumligt av RJ att inte se framåt en gång till innan han började svänga.

6. Den gärningsbeskrivning som ligger till grund för åtalet har som utgångspunkt att RJ inte fick påbörja vänstersvängen, om vägen inte var fri från mötande trafik. Den tillämpliga bestämmelsen i trafikförordningen (1998:1276) är inte så kategorisk. I 3 kap. 24 § trafikförordningen föreskrivs att en förare som ska svänga i en vägkorsning eller ska lämna eller korsa den körbana han färdas på ska förvissa sig om att det kan ske utan hinder för mötande trafik eller för trafikanterna på den körbana som föraren avser att köra in på. Att det finns ett mötande fordon på vägen hindrar alltså inte att en vänstersväng kan vara tillåten, om den kan ske utan fara för övrig trafik. När en förare bedömer risken med en sådan manöver, får han utgå från att övriga trafikanter betar sig någorlunda normalt och behöver inte räkna med allvarliga regelöverträdelser; all biltrafik bygger på ett samspel mellan trafikanterna.

7. Riksåklagaren har uppgett att RJ hade fri sikt framåt 365 meter när han började svänga. RJ har angett avståndet till 240 meter. Även om RJ såg den mötande bilen i slutet av raksträckan, kan han inte sägas ha varit straffbart oaktsam när han bedömde att han skulle kunna genomföra svängen utan risker för mötande trafik. Oavsett om avståndet var 365 meter eller 240 meter var det nämligen så stort att den mötande bilens förare borde haft tid att anpassa sitt körsätt, och RJ saknade anledning att räkna med att bilen kördes med den extremt höga hastighet som flera vittnen har berättat om. Att RJ inte såg framåt en andra gång innan han började svänga kan – med hänsyn till den korta tid det kan ha varit fråga om – inte tillmätas någon betydelse i

sammanhanget. Inte heller i övrigt har det kommit fram att han i samband med svängen brustit i uppmärksamhet på ett sådant sätt att han därigenom gjort sig skyldig till vårdslöshet i trafik eller vållande till annans död. Åtalet ska därför ogillas i sin helhet.

8. Vid denna utgång ska RJ tillerkännas ersättning av allmänna medel för vittneskostnader samt för resekostnader och traktamente i samband med sin inställelse till huvudförhandlingarna i Högsta domstolen och i hovrätten, se 31 kap. 2 § rättegångsbalken och 7 § förordningen (1982:805) om ersättning av allmänna medel till vittnen, m.m.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor, Severin Blomstrand (referent), Stefan Lindskog, Göran Lambertz och Agneta Bäcklund
Föredragande justitiesekreterare: Marianne Lishajko